

**Erich en Heinz Felix Geiringer
Ondergedoken bij
Gerarda Hendrika Johanna Katee-Walda¹**

Het gezin Geiringer, vader Erich, moeder Elfriede (Fritzi) Markovits, zoon Heinz (geb. 12-7-1927) en dochter Eva (geb. 11-5-29) was een volledig geassimileerd joods gezin dat voor de oorlog in Wenen woonde. Nadat Duitsland in 1938 Duitsland was binnengevallen (de Anschluss) werd het leven voor Joden steeds moeilijker. Het gezin vluchtte naar Brussel en later naar Amsterdam. Ze vonden daar een woning aan het Merwedeplein 46-1, tegenover de familie Frank die op nr. 37-2 woonde.

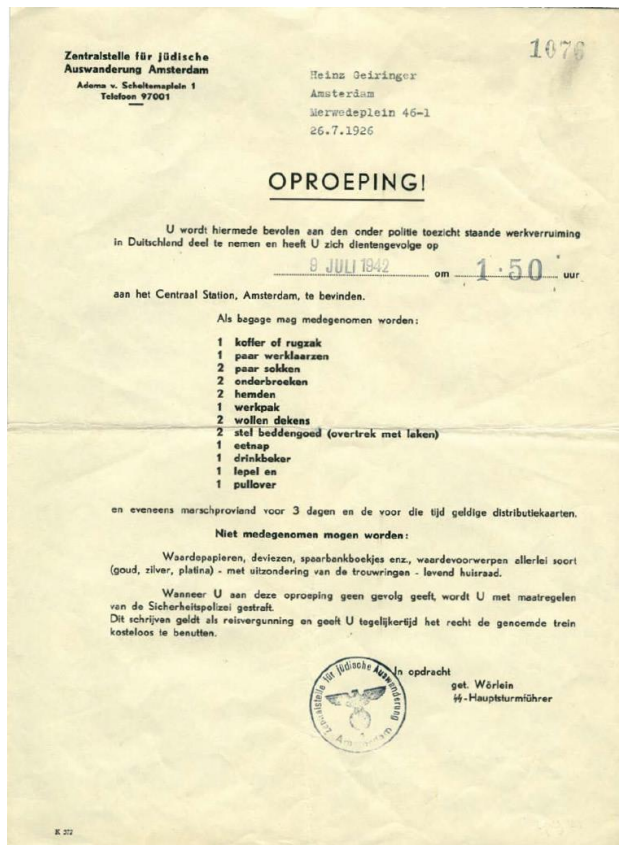
Eva (links), Heinz en een vriendin op het strand.

2

De gezinnen leerden elkaar kennen. Toen in juli de oproepen kwamen om zich te melden voor 'onder politietoezicht staande werkverruiming in Duitsland' besloten de families Geiringer en Frank beiden om onder te duiken.

¹ De tekst van dit artikel bestaat voor een groot deel uit citaten uit The Guardian en de boeken Vogelvrij van Sytse van der Zee en Gepeins in het Donker, de inleiding van Martha van der Bly.

² Foto uit artikel in The Guardian

Na omzwervingen op verschillende onderduikadressen hebben ze vanaf september 1942 onder de schuilnaam Akkerman bij het echtpaar Katee-Walda gezeten, eerst in Den Haag en na de verhuizing in november op de Noorderweg 11 in Soestdijk. Moeder Elfriede en dochter Eva kwamen elders terecht.

De man Katee werkte door de week in Den Haag en Gerarda Hendrika Katee-Walda was de feitelijke 'hospita'. Erich en Heinz zaten op zolder en mochten die niet verlaten. Heinz schreef daar op zolder bijna tweehonderd gedichten en schilderde twintig olieverfschilderijen. Ook Erich schilderde en dichtte. Maar Gerarda Katee ging echter steeds meer kostgeld eisen, in het voorjaar van 1944 werd een bedrag van vijfduizend gulden gevraagd. Dat was niet meer op te brengen. Fritzi Geiringer vond een ander adres voor hen en Erich en Heinz vertrokken op 13 mei uit Soestdijk. Voor hij vertrok verstopte Heinz zijn schilderijen en zijn schriften met gedichten onder de planken van de zolder. De contactpersoon van Fritzi bleek samen te werken met iemand die zich voordeed als verzetsvrouw maar samenwerkte met de SD. Het hele gezin werd verraden en opgepakt. Sytse van der Zee heeft in zijn boek 'Vogelvrij' dit verraad nauwkeurig beschreven.

Op 17 mei 1944 arriveerde het gezin in Westerbork, vanwaar ze op 19 mei naar Auschwitz gedeporteerd werden. Onderweg in de trein vertelde Heinz aan Eva waar hij zijn gedichten en schilderijen verborgen had. Na een gruwelijke treinreis van drie dagen kwam op 22 mei de trein in Auschwitz aan. Toen zagen Fritzi en Eva voor het laatst Erich en Heinz.

Fritzi en Eva overleefden omdat ze op een afdeling tewerkgesteld werden waar ze aan wat extra voedsel konden komen en door een aantal andere bijzondere omstandigheden. Zij werden bevrijd door de Russen op 27 januari 1945. Na vele omzwervingen keerden ze in juni 1945 terug in Amsterdam.

Op 18 januari waren Erich en Heinz op dodenmars naar kamp Mauthausen in Oostenrijk gestuurd. Heinz werd op 25 januari ingeschreven in Mauthausen. Volgens de brief van het Rode Kruis die Elfriede op 8 augustus ontving overleed Heinz ergens tussen 22 april en 10 mei. Ook Erich overleed in Mauthausen.

In Amsterdam ontmoetten Elfriede en Eva Otto Frank weer. Hij vertelde van het dagboek van zijn dochter Anne, dat gevonden was. Eva herinnerde zich toen wat Heinz haar in de trein naar Auschwitz verteld had.

Moeder en dochter gingen naar het huis in Soestdijk op de Noorderweg 11 en vonden daar dertig schilderijen (twintig van Heinz en tien van Erich) en schriftjes vol gedichten, geschreven door Heinz in het Nederlands, het Duits en zelfs in het Frans. Bij de schilderijen en schriftjes lag een briefje:

'Eigendom van Eric en Hein Geiringer uit Amsterdam, die ondergedoken zijn en de spullen na de oorlog weer komen halen.'

Elfriede en Otto Frank trouwden in 1953, Eva trouwde in 1952 met Zvi Schloss.

In januari 2017 werd er in het Joods Museum van London een tentoonstelling gewijd aan het werk van Heinz.

Ter gelegenheid van de 90ste verjaardag van Eva Schloss in 2019 is het boekje 'Gepeins in het donker' uitgegeven met gedichten en schilderijen van Heinz.

Bronnen

<https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2017/jan/21/eva-geiringer-schloss- auschwitz- holocaust-survivor-heinz-paintings>

<http://www.zuidelijkewandelweg.nl/archief/tijdtijn/eva.htm>

<https://www.theguardian.com/lifeandstyle/2013/apr/06/eva-schloss-anne-frank-stepsister>

<https://www.soestercourant.nl/lokaal/historie/343629/gepeins-het-donker-onderduikers- aan-de-noorderweg-704874>

<https://collections.ushmm.org/search/catalog/pa1174676>

<https://www.joodsmonument.nl/nl/page/121094/heinz-felix-geiringer>

Boeken:

Heinz Geiringer, Gepeins in het Donker

Sytse van der Zee, Vogelvrij

Procesverbaal voor proces tegen Gerarda Katee Walda